

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה יח.

מסורת הש"ס

(א) סתהדרין, (ב) לקמן נגזר:
שבת פה, ר"ה ש"ס סתהדרין
(ג) שבת נד: ע"ש
(ד) ובע"ל לנחל, (ה) ובע"ל
אוחל ח"ל ר' חנינא,
(ו) (ע"ל ח: א: ה:) ובע"ל ח"ל
רבי, (ז) ובע"ל אוחל חנינא,
(ט) ובע"ל חוס' כמזכות קג:
(י) חוס' ומוקן, (י"א) (ע"ל ח: א: ה:)
(י"ב) חוס' קד: שבת ק"א:
(י"ג) ובע"ל מחברת ובע"ל לוח
וע"ל ענין ערך חרש,
(י"ד) ס"א ח"א, (י"ה) ובע"ל
מחל ובע"ל ע"ל, (י"ו) ח"א
כאמית מרביע"ב, (י"ז)

תורה אור השלם

1. כי אתה בא אל
הארץ אשר יִשְׂרָאֵל
נָתַן לָךְ לֹא תִלְמַד
לַעֲשׂוֹת כְּתוֹעֵבַת הַגּוֹיִם
הָאֵלֶּם:
דְּבָרִים יֵשׁ ט
2. לְמַד אִירָא בִּימֵי רַע
עוֹן עֲקָבִי יִסּוּבֵנִי;
תְּהִלָּים מִט ו
3. הַצּוֹר תִּמְנִים פְּעָלָיו
כָּל דְּרָכָיו מִשְׁשֵׁן אֶל
אֲמוּנָה וְאֵין עוֹל צָדִיק
וְיִשָּׁר הוּא;
דְּבָרִים כ ד
4. גָּדֹל הַעֲצָר וְרַב
הַעֲלִילָה אֲשֶׁר עֲנִין
פְּקוּחוֹת עַל כָּל דְּרָכֵי בְּנֵי
אָדָם לִמַּת לֹאִישׁ כְּדָרְכֵי
וּכְפָרִי מַעֲלִילֵי;
יְרִימִיָּה לִב יֵט

הגהות הב"ח

(א) גמ' וספר תורה מונח
לך בחיקך:

מוסף רש"י

ואין חתיית המותבין
ההדירה. גמולם מנדרסין
דדדדדדדדדדדדדדדדדדדד
לחתיית המותבין סתמורה
אפילו יאז המותבין וזמלן
שחיות המותבין אלף לול
רחמל דדדדדדדדדדדדדדדדדד
ועקב וקרבן שיש חתיית
המותבין סתמורה סתם לול
ולאמנאוו ויז מסיקן סתם
ידע סתם סתם אלף סתם
גמול סתם (סתמורה ד
שחיות גבולין בסס ד
ושיין וז מדברין דדדדד
לדבין ולדדדדדדדדדדדד
לדבין מעשיות כמות סתם
מקולקסל מעשיות כמות
לול מעשיות כמות סתם
סתם גמול (דדדדד ד סתם)
א: סתם לעמוד כסן וסס
עשה גינל שקר לעמוד
סתם גמול סתם מעשיות
סתם. דשנתא. מעשיות
ד' דדד' סתם (סתמורה
דדד).

להתלמד עזר דרשניא' דו'. ומיהו הקצ"ה מדקוק עם הלדיקס
כחוט השערה (יבמות דף קס"א:) ואפילו להתלמד יש לחוש לכבוד
הרב וקרא ללא תלמד לעשות צמילי אחרניתא תוקמה כמו נטיעת
קישואין דטגהדרין (דף ס"ח.) ודמות נורת צננה דרי"ג (ר"ה דף כ"ד):

קצובה. חלל זווות כדכמיז (במדבר
ה) אל הקצובה: **דקדקה.** לפסוק
פסיעות נאות וכמיז (תהלים מה)
כל כבודה בת מלך פנימה: **שאם**
דש ענקיו. דקדוק פסיעות כי
הכא. ל"א שאם דורסן ברגליו כי
שאין חשובין צעיוו כלום: **על כל**
דרכי. אפילו דקדוק פסיעות:
שאם יושב ועומק בבורה. והם

גורו על כך: דבר של טעם.
שהחריבה את ביתו והרגה את
חסדיו ועדיין קיימת: כלום מעשה
בא לידך. ואשמע איך היית נוהג:
מעוט של פורים. שהנחתים לסעודת
פורים נתחלפו לי וחלקתים לעניים
וסבור הייתי שארנקי של דלקה היא
ולא נפרעתי מארנקי של דלקה:
מתקן יהא חלקי. הואיל והיית
וותרן בממוכן: אראך נכך.
כלומר זו היא שכרה של תורה:
קלנטוירי. ממונה עליו: סרקבא.
תרי וקפ תאי סכא דינרי והוביס:
נקט נפשך כהא פראש. התקין
עייני לבשוו כחמד מן הפרשים:
דסתא אנא. דרך נשים לי: מסרחא
מרסח. כלומר אמתין לך עד
שיפסקו לך ידוגמתו בצ"ק בפרק
מרובה (דף פ:) מלן תרח נתרח
שמואל: פלגא פלה. את השלטון בכל
עת שיעליל עליך פייסהו בממון: ופי
שלמי. כשיכלו הדינרין ממאי פלחא:
מי

הוּגָה אֶת הַשֵּׁם בְּאוֹתִיּוֹתָיו וְהִכִּי עֲבִיד
הַכִּי ⁶וְהִתְנַן אֵלָיו שְׂאִין לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם
הַבָּא *הָאוֹמֵר אֵין תּוֹרָה מִן הַשָּׁמַיִם וְאֵין
תַּחֲיִית הַמֵּתִים מִן הַתּוֹרָה אֲבָא שְׂאוּל אוֹמֵר
אֵף הִהוּגָה אֶת הַשֵּׁם בְּאוֹתִיּוֹתָיו לְהַתְלַמֵּד
עֲבֵד ⁷כְּדִתְנִיא ¹לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת אֲבָל
אֶתָּה לְמַד לְהַבִּין וּלְהוֹרוֹת אֲלֵא מֵא
מַעֲמָא אַעֲנֵשׁ מִשּׁוּם הוּגָה אֶת הַשֵּׁם
בְּפִרְהֵסִיא [דְּהוּי] וְעַל אִשְׁתּוֹ לְהַרְיֵגָה דְּלֵא
מִיחָה בִּיה מִכָּאן אִמְרוּ ²כָּל מִי שִׁישׁ בִּידּוֹ
לְמַחּוֹת וְאִינוּ מוֹחָה נַעֲנֵשׁ עֲלָיו וְעַל בְּתוּ
לִישֵׁב בְּקוֹבָה שֶׁל זִוְנוֹת דֹּאמֵר ר' יוֹחָנָן
פַּעַם אַחַת הִיתָה בְּתוּ מֵהִלְכַת לִפְנֵי גְדוּלֵי
רוּמֵי אִמְרוּ כִּמְה נָאוֹת בְּפִסְעוּתִיהָ שֶׁל רִיבָה
זוּ מִיד דִּקְדָּקָה בְּפִסְעוּתִיהָ וְהִיִּינוּ דֹּאמֵר
ר' שְׁמַעוֹן בֶּן לֵקִישׁ מֵאֵי דְכֹתִיב ²עוֹן עֲקָבִי
יִסְכְּנִי עֲוֹנוֹת שְׂאֵדִם דֵּשׁ בְּעַקְבִּי בְּעוֹלָם
הַזֶּה מִסּוֹכִין לוֹ לְיוֹם הָרִין בִּשְׁעָה שִׁיִּצְאוּ
שְׁלֹשֶׁתן צִדְקוֹ עֲלֵיהֶם אֶת הָרִין הוּא אִמֵּר
³הַצּוֹר תְּמִים פִּעְלוּ [גּוֹי] וְאִשְׁתּוֹ אִמְרָה
³אֵל אֲמוֹנָה וְאֵין עוֹל בְּתוּ אִמְרָה ⁴גְּדוּל
הַעֲצָה וְרַב הַעֲלִילִיָּה אֲשֶׁר עֵינִיד פְּקוּחוֹת
עַל כָּל דְּרָכֵי גּוֹי אִמֵּר רַבִּי [כְּמָה] גְּדוּלִים
צִדְקִים הִלְלוּ שְׁנוּדְמָנוּ לְהֵן שְׁלֹשׁ מִקְרָאוֹת
שֶׁל צִדּוֹק הָרִין בִּשְׁעַת צִדּוֹק הָרִין תְּנוּ
רַבְּנָן כְּשַׁחֲלָה רַבִּי יוֹסִי בֶן קִיסְמָא הִלֵּךְ רַבִּי
חֲנִינָא בֶן תְּרִדְיוֹן לְבַקְרוֹ אִמֵּר לוֹ חֲנִינָא
אֲחִי ⁷(אֲחִי) אֵי אֶתָּה יוֹדַע שְׂאוּמָה זֶה מִן

השמים המליכיה שהחריבה את ביתו ושרפה את היכלו והרגה את חסידיו ואבדה את טוביו ועדיין היא קיימת ואני שמעתי עליך שאתה יושב ועוסק בתורה [ומקהיל קהלות ברבים] וספר ⁽⁶⁾ מונח לך בחיקך אמר לו מן השמים ירחמו אמר לו אני אומר לך דברים של טעם ואתה אומר לי מן השמים ירחמו תמה אני אם לא ישרפו אותך ואת ספר תורה באש אמר לו רבי ⁽⁷⁾ מה אני לחיי העולם הבא אמר לו כלום מעשה בא לידך ⁽⁸⁾ אמר לו⁽⁹⁾ מעות של פורים נתחלפו לי כמעות של צדקה וחלקתים לעניים אמר לו אם כן מחלסך יהי חלסי ומגורלך יהי גורלי אמרו לא

היו ימים מועטים עד שנפטר רבי יוסי בן קיסמא והלכו כל גדולי רומי ובחזרתן מצאוהו לרבי חנינא בן תרדיון שהיה יושב ועוסק בתורה ומקד לו בחיקו הביאיוהו וכרכוהו בס"ת והקיפוהו בחבילי זמורות והציתו בהן צמר וישראום במים והניחום על לבו כדי שלא תצא נשמתו מהרה אמר לה אילמלי אני נשרפתי לבדי היה הדבר קשה לי עכשיו שאני עלבונה של ס"ת הוא יבקש עלבוני אמרו לו תלמידיו רבי מה אתה רוצה ואותיות פורחות אף אתה פתח פיך ותכנס [כך] האש אמר להן מו יחבל הוא בעצמו אמר לו קלצטוניי רבי אם אני מרבה בשלהבת ונוטף אתה מביאני לחיי העולם הבא אמר לו הן השבע לי נשבע לו מיד של צמר מעל לבו יצאה נשמתו במהרה אף הוא קפץ ונפל לתוך האש חנינא בן תרדיון וקלצטוניי^ט מזומנין הן לחיי העולם הבא "בכה רבי אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים ברוריא דביתוהו דר' מאיר בררתיה אמרה לו זילא בי מלתא דיתבא אחתאי בקובה של זונות שקל תרקב איתעביד בה איסורא מיתעביד ניסא אי עבדה איסורא לא איתעביד לה פרשא אמר לה השמיעני לי אמרה ליה ^טדשתנא אנא אמר לה מתרד טובא ^ט(ואיכא טובא הכא) דשפירן מינאי אמר ש"מ לא עבדה איסורא לגבי שומר דידה א"ל הבה ^טניהלה אמר ליה מיסתפינא ממלכותא אמר פלגא פלח ופלגא לחוי לך א"ל וכי שלמי מאי איעביד א"ל אימא אלה

הוֹנָה השם. פ"ה שורשו בנ"ו אומיות ועושה בו מה שהוא
מפץ ורוב העולם מפרשים שהיה קורא צפ"י אומיות של
שם המיוחד ^ט בנאומיות של שאר המציבות וזה אין לעשות כדאמר
בפסוקים ס"פ אלו עוזרין (דף ג.) לא כשאיני נכתב אני נקרא
אני נכתב צי"ה ונקרא צי"ה ונקרא צי"ה ונקרא
ל"י שאין להזכיר אף באותו צי"ה ונקרא
כמו שרגילין העולם שהרי צי"ה הוא
שם המיוחד ועוד נראה להר"ר
אלתכן כי גם אין להזכיר א"ד
מאלני דהא א"ד מאלני צי"ה מהשם
אין נמחקין שם"ש משדי ז"כ מנצחות
נמחקין וכן הגירסא (שפוטות א"ה) ושם
(ה.) צפירוש ר"ח משמעה שה"ד
מאלני הוא שם כמו צי"ה מה' ומיהו
נראה לר"י להסיר דכיון דלא נמנא
בכתוב דמה שהוא נמנא כתוב
בספרים י"ש לומר שהסופרים
כתבוהו כן ולא נתכוונו להזכיר את
השם (ועי' מוס' סוכה דף ה. ד"ה א"ת)
לְהַתְלַמֵּד עבר. פ"ה ומיהו
הקצ"ה מדקדק כו'

תוֹתוּי והיכי עבד
ן להם חלק לעולם
יה מן השמים ואין
יה אבא שאול אומר
באותיותיו להתלמד
תלמוד לעשות אבל
להורות אלא מאי
הוֹנָה את השם
אשנתו להריגה דלא
^אכל מי שיש בידו
עגוש עליו ועל בתו
ית דאמר ר' יוחנן
מהלכת לפני גדולי
פסיעותיה של ריבה

ונראה שלא היה כתוב בספרו אלא
 מאי טעמא ליענש הוגה בפרהסיא
 היה ולכן הוצרך לתת טעם אחר:
במה אתה רואה. שהיה נראה
 בעיניו שהיה לו לראות שום
 דבר תימה או מלאכים אף דבר
 אחר א"נ בשביל שהיו שומעין קול
 האותיות הפורחות ולא היו יודעין
 מהו: **ואל** יחבץ עצמו. אור"ת
 דהיכא שיראים פן יעצרום עובדי
 כוכבים לעבירה כגון ע"י יסורין שלא
 יוכל לעמוד בהם אז הוא מזהר
 לחבל עצמו כי ההיא דגיתין (דף טו:
 גזי ילדים שנשבו לקולן שהיו עובדי
 עזמס לים (ושע' מוס' גיתין דף טו:
 ד"ה קפלו): **וכי** שלמי מאי איעביד.
 י"מ שהיה נותן להשליטון מס מן הזונות
 למספר גולגולתם ולכן היה שואל
 כי שלמי מה אעשה כי איך אמן
 מס העולה למספרם וכן יש לפרש
 בר"ס פירקא (זעיל דף ג:) שווקים
 להושיע פירסאות וליטול מס ממס
 אצל רש"י פירס שכל שעה שיעלינו
 עליו שישחדם בממון זה:

היה גורלי אמרו לא
הלכו כל גדולי רומי לקברו והספידוהו הספד גדול
ועוסק בתורה ומקהיל קהלות ברבים וס"ת מונה
וזמורות והציתו בהן את האור והביאו ספוגין של
א נשמתו מהרה אמרה לו בתו אבא אראך בכך
ה לי עכשיו שאני נשרף וס"ת עמי מי שמבקש
ידיו רבי מה אתה רואה אמר להן ^גגילין נשרפין
האיש אמר להן מוטב שיטלה מי שנתנה ואל
מרבבה בשלהבת ונוטל ספוגין של צמר מעל לבך
לי נשבע לו מיד הרבה בשלהבת ונטל ספוגין
קפץ ונפל לתוך האור יצאה בת קול ואמרה רבי
סם הבא ^דבכה רבי ואמר יש קונה עולמו בשעה
ו דר' מאיר ברתיא דר' חנינא בן תרדיון הואי
זל וזנות שקל תרקבא דיגרי ואזל אמר אי לא
רא לא איתעביד לה ניסא אזל נקט נפשיה כחד
אנא אמר לה מתרחנא ^המרתח אמרה לו נפישין
לא עבדה איסורא כל דאתי אמרה ליה הכי אזל
תפינא ממלכותא אמר ליה שקול תרקבא דיגרינא
עביד א"ל אימא אלהא דמאיר ענני ומתצלת א"ל
ומי

עין משפט
נר מצוה

פד א מיי' פ"ג מהלכות
משוזה הלכה [ו] ח:
ב [מיי' פ"ו מהל' דעות
הל' ז שו"ע י"ד סי' קנז
סעיף א צהגה]:

רבינו חננאל

בעונש שהיה חובג
 את השם באבותיו
 כפרתוֹם־הם שכל ההנהגה
 את השם באבותיו אין
 לו חלק לעוֹבֵד ואצ"כ
 יהוה להתלמד בדב וכתיב
 לא להמיר לעשות אבל
 למה להבין ולשחרות
 הוה להלכות בצניעה
 וגורו על אשתו הינה
 נענשה משום דלא מציא
 לה שכל מי שהיה
 בדר למחות ואינו משיב
 תנפשו. ונענשה בזה שם
 כקובה דא"ר יוחנן פסם
 אחת עברה בין גדולי
 תורה ואמר כמה אנכי
 פסיוטתו של רבו זו
 מדי ידקתך בפסיוטתו
 ויהי דרכית ען עקב
 יסובני ען שאדם דש
 ליום הדין. בשעת אחרו
 פתחו [כל] א' ואמ'
 חבו אמר הצור תמים
 פעלו וגו' אשתו אמר
 אל אמתה אר על
 רבו אמרה גדול עניני
 וכו' הגלילית אשר עצה
 פקוחות על כל דרכי
 (איש) [בני] האדם כל
 לאיש כדרכי וכפרי
 מהלכות קורא בו ותיקפשו
 חבלי זמורות והצניח בן
 אל האור כי' מאיר
 דבמותו דר' בריה
 דר' חנניא בן תריון הוא
 אמ' להי' לבעלה ואל
 ב' מלתא דיתבה אחת
 בקובה של זנות שקל
 תרובקא דרעני ואישל
 נאמי. וישנתו נידה: נאמי
 שורד כלומר הדם שותת
 שורד עליה חרבה ואניה
 יכולה ליתורו כו' ו